

«Чи може Господь грати в серйозні ігри зі своїм творінням? Чи може будь-який творець, навіть обмежений, зіграти в серйозну гру зі своїми творіннями?»

Норберт Вінер. Корпорація «Господь і Голем»

«Невже не існує найвищих сил, які б могли розважитися моїми хай вишуканими, але в той же час інстинктивними роздумами, — подібно до того, як мене звеселяє пильність горностая чи сторожкість оленя? Хоч ми не терпимо вуличного побоїща, але ж пристрасті, які в ньому вивільняються, хіба не прекрасні? [...] Для найвищої сили наше розумування має ту саму барву. Навіть якщо є хибним. У цьому і суть поезії».

Джон Кітс. Із листа до брата

«Уяву можна порівняти зі сном Адама — той прокинувся і виявив, що все справдешне».

Джон Кітс. Із листа до друга

ЧАСТИНА I

РОЗДІЛ I

Того дня, коли армада вирушила на війну, того останнього дня, коли ми попрощалися зі старим життям, мене запросили на одну імпрезу. У той вечір подібні імпрези відбувалися повсюди, на всіх ста п'ятдесяти планетах Мережі, але найважливішою була лише ця.

Я підтвердив свою участь через інфосферу, прискіпливо оглянув мій найкращий парадний костюм, добре вимився, поголився, скрупульозно вбрався та в призначений час скористався одноразовим моні-дискон на картці запрошення для телепортації з Ес-перанса на ЦТК.

У цій півкулі ЦТК уже вечоріло, і навскісне проміння сонця рясним світлом заливало усе довкола: горби й долини Оленячого парку, сірі хмаросяги Ад-мінкомплексу далеко на півдні, обсажені плакучими вербами береги річки Тетіс разом із блискучим болот-няним вогнем і білі колони самого Будинку уряду. Прибували тисячі гостей, але співробітники служби безпеки зустрічали кожного, звіряли наші запрошення

зі зразками ДНК і галантним порухом руки показували шлях далі, до бару та буфету.

— Пан-Джозефе Северне? — гречно уточнив провідник.

— Так, — збрехав я.

«Це всього лиш одне з багатьох моїх імен. Але точно не моя особистість».

— Директриса Гледстон з радістю прийме вас цього вечора, трохи пізніше. Вас повідомлять, коли вона звільниться.

— Дуже добре.

— Якщо вам потрібно щось із наїдків або розваг, то промовте замовлення вголос, і наземні монітори прослідкують за їхнім виконанням.

Я кивнув, усміхнувся і залишив провідника позаду. Не встиг я ступити і дюжини кроків, як він уже розвернувся до наступних відвідувачів, що виходили з порталу на перон телепорт-станції.

Зі зручного місця на невеличкому пагорку мені було добре видно, як на кількохстах акрах тисячі гостей товклися по опоряджених газонах і блукали нетрями підстрижених садів. За узліссям, уже затіненим кронами прибережних дерев, де стояв я, тягнувся англійський сад, а далі височів імпозантний корпус Будинку уряду. У далекому дворіку грав оркестр, і приховані динаміки розносили звуки до найвіддаленіших закутків Оленячого парку. Високо в небі невпинна вервечка «емтешок» спіраллю опускалася з телепорту. Кілька секунд я спостерігав за їхніми строкато вдягненими пасажирами, які спішувалися на перон біля наземного порталу. Мене захоплювало розмаїття транспорту: надвечірнє світло вигравало не тільки на кузовах стандартних «віккенів», «альців» та «сумацо», а й на рококових витребеньках летючих барж і мета-

левих корпусах антикварних екранольотів, що були старомодними ще за днів існування Старої Землі.

Я побрів довгим пологим схилом до берега Тетісу, минаючи причал, де поміж неймовірного буйства та різновидів річкового транспорту по трапах сходили новоприбулі. Тетіс — єдина у світі ріка, що протікає всіма планетами Мережі й котить свої хвилі через постійні брами телепортів, змонтовані на певних ділянках понад двохсот світів та їхніх супутників. А люди, що мешкають на її набережжях, відносяться до найзаможнішого прошарку населення Гегемонії. І це можна висувати із суден на воді: великих зубатих крейсерів, укритих запонами барок, п'ятиярусних барж, більшість із яких обладнана повітряними рушіями, мудрованих плавучих домів, мабуть, із власними телепортами, маленьких плавучих островів, імпортованих із Мауї-Заповітної, субмарин та прудких катерів періоду до Гіджри, багатого асортименту морських «емтешок» ручної роботи із Ренесанс-Вектора та кількох сучасних яхт-всюдиходів, чиї обводи ховалися за бездоганно дзеркальними овоїдами захисних полів.

Тутешні гості здавалися не менш пафосними та вражаючими за власні судна: стиль їхнього вбрання варіювався від консервативних вечірніх костюмів та суконь відповідно до моди часів перед Гіджрою — це на тілах, яких вочевидь ніколи не торкалася терапія Поульсена, — і аж до найвищих зразків моди ЦТК на драпірованих фігурах, добряче підправлених знаменитими аРНКтистами. Я рушив собі далі, затримавшись тільки біля довгого столу з не менш довгим меню: у свою тарілку я поклав трохи ростбіфу, салату, філе повітряного кальмара, карі з Парваті та свіжого хліба.

Поки я знайшов, де можна примоститися неподалік від садів, надвечірнє світло вже помалу поступилося місцем сутінкам і на небі повигулькували зірки. Вогні

недалекого міста і сусіднього Адмінкомплексу були свідомо притлумлені задля кращої демонстрації прольоту армади. Тож небо Центру Тау Кита сьогодні стало яснішим, ніж коли-небудь упродовж кількох попередніх століть.

— Я впевнена, що ми вже десь бачилися, — з усміхом поглянула на мене якась жінка.

Я всміхнувся їй у відповідь, упевнений, що це не так. Вона виглядала напрочуд привабливо, хоча була, можливо, вдвічі старшою від мене, років під шістдесят стандартних, але з першого погляду їй навряд чи хтось би дав навіть мої двадцять шість. Усе завдяки грошам та Поульсену. Шкіра була настільки чиста, що здавалася майже прозорою. Волосся — заплетене в колосок, а перса — радше відкриті, ніж прикриті димчастою сукнею — мали бездоганний вигляд. В її очах чаїлася жорстокість.

— Можливо, — відповів я, — хоча мені здається, що навряд. Мене звать Джозеф Северн.

— Звісно, — погодилась вона. — Ви — митець!

Я не був митцем. Я... був колись... поетом. Але особистість Северна, у якій я вже цілий рік існував із моменту смерті моєї справжньої персоналії, промовляла, що я митець. У файлах Речі Спільної все це зазначено.

— А я пам'ятала! — розсміялася дама.

«Неправда. Вона скористалася своїми комлог-імплантатами, щоби знайти необхідні їй дані в інфосфері».

Мені непотрібно було для цього спеціально «входити»... яке ж незграбне, надлишкове слово, архаїчне вживання якого я зневажав попри його вік. Я просто подумки заплющував очі й опинявся *всередині* інфосфери, просковзуючи повз поверхневі бар'єри Речі Спільної, пірнаючи під хвилі зовнішніх даних і стежачи за яскравою пуповиною її доступу до зчорнілих глибин потоку «захищеної» інформації.

— Мене звать Діана Філомель, — назвалася вона. — Мій чоловік очолює транспортний сектор Сьомої Дракона.

Я кивнув і потиснув їй руку, яку вона простягла першою. Дама вирішила змовчати про той факт, що її друга половинка починала головним здирником-тітухаєм профспілки техперсоналу, що обслуговував атмосферні регенератори на Небесній Брамі, перш ніж статус політичного протезе дозволив йому перебратися на 7 Дракона... Як і про те, що її справжнє ім'я — Дайні Циць і заслужила вона його, ще коли була спершу лярвою, а потім бандаршою одного перепих-закладу у Мідель-Зумпфі, де обслуговувалися ерзаци із дихальних горл міста... Про свої два арешти за зловживання флешбеком, під час другого з яких вона завдала серйозних ушкоджень медику із реабілітаційного центру... Про те, що в дев'ять років отруїла свого зведеного брата, бо той погрожував розповісти їхньому батькові, що вона зустрічається з одним шахтарем із Болотянська на ім'я...

— Радий з вами познайомитися, пан-Філомель.

Її долоня була теплою. Вона затримала її в потиску на якусь мить довше від потрібного.

— Скажіть, перехоплює подих, правда? — видихнула вона.

— Що саме?

Вона провела рукою, ввібравши у цей жест усе довкола: ніч, фотосфери, які спалахували повсюди, сади і натовп.

— І вечірка, і війна, *геть усе!* — проказала вона.

Я всміхнувся, кивнув та скуштував ростбіфу — рідкісної страви, непоганої на смак, хоч і з солонуватим присмаком — чи не походив він бува із клонувальних цистерн Луза? Кальмар здавався справжнім. Поміж гостей блукали офіціанти і пропонували шампанське.

Я відсърбнув зі свого келиха. Таке собі. Добре вино, віскі та кава були трьома статтями споживання, яким не знайшлося заміни після смерті Старої Землі.

— Гадаєте, війна потрібна?

— Сто відсотків, хай їм грець, — рот було відкрила Діана Філомель, але за неї відповів її чоловік.

Він підкрався ззаду і тепер усівся на декоративній колоді, що правила за лаву біля нашого столу. Велике одоробло, щонайменше на фут вищий від мене. З іншого боку, я ще той коротун. Моя пам'ять підказує, що колись я навіть написав вірш, у якому глузував із власного зросту: «...Містер Джон Кітс п'яти футів заввишки...» — хоча насправді в мені п'ять футів і один дюйм. Замало для епохи, коли ще ряст топтали Веллінгтон із Наполеоном, а середній зріст чоловіків становив п'ять футів шість дюймів; і сміховинно мало для сучасності, коли чоловіки з планет із середньою силою тяжіння виростають до шести, а то й до майже семи футів. Я однозначно не міг похвалитися статурою чи м'язами уродження світу з великою силою тяжіння, так що в усіх аспектах я був просто курдупелем. (Свої думки я вам викладаю в одиницях, якими звик мислити... з усіх розумових змін із часу переродження в Мережі перехід на метричну систему виявився поки найскладнішим. Інколи я навіть і не стараюся цього робити.)

— А чому потрібна війна? — звернувся я до Гермунда Філомеля, чоловіка Діани.

— Бо вони її *самі допросилися*, дідько б їх забрав, — прогарчав мурмило, типовий зубостискач та жовновипинач. Йому бракувало шиї, а кожна волосинка бороди так вросла в шкіру, що, напевно, вони давали гідну відсіч усім можливим депіляторам і безпечним та й небезпечним бритвам. А ще він стрясав кулаками, вдвічі більшими та в кілька разів дужчими від моїх.

— Зрозуміло, — проказав я.

— Паскудні Вигнанці, *самі* в біса *допросилися*, — повторив він, наголошуючи на своїй головній тезі. — Доривалися до нас, блядь, на Брешії, а тепер на цьому... як там його...

— На Гіперіоні, — підказала дружина, не відриваючи від мене погляду.

— Еге ж, — підтакнув її чоловік та голова сім'ї. — На Гіперіоні, блядь, до нас дориваються, але тепер ми відправляємо туди флот і всиплемо їм, Гегемонія такого не потерпить. Кумекаєш?

Пам'ять мені підказувала, що малим мене якимось відправили навчатися до академії Джона Кларка в Енфілді, де водилося чимало таких же тупоголових задирак зі здоровенними кулачиськами. Спочатку я їх уникав і намагався замирювати. Але після смерті матері світ перевернувся догори дригом, і я бігав за ними з камінням у руках, нагинався до землі по нове і знову замахувався, навіть після того, як мені роз'юшили носа та вибили пару зубів.

— Зрозуміло, — тихо проказав я.

Моя тарілка спорожніла, а останній тост із рештками кепського шампанського в келиху я підняв за Діану Філомель.

— Намалюйте мене, — запропонувала вона.

— Перепрошую?

— Намалюйте мене, пан-Северне. Ви ж художник.

— Так, і мені потрібен інструмент, — розвів я порожніми руками. — Боюся, без нього ніяк.

Діана Філомель залізла в кишеню чоловікового кітеля та видобула звідти світлове перо.

— Намалюйте мене. Будь ласка.

Тож я її намалював. Портрет прибирав форми просто в повітрі між нами, лінії здіймалися та спадали, вертаючись до самих себе, ніби неонові волокна

у дротяній скульптурі. Навколо зібрався невеличкий гурт глядачів. І коли я скінчив, ним прокотилися брижі стриманих оплесків. Малюнок вийшов не таким уже й поганим. У портреті вдалося передати довгий та чуттєвий вигин шиї, багату косицю-«колосок» у волоссі, виразні вилиці... і навіть слабкий неоднозначний блиск в очах. Кращого результату від жертви освітньої РНК-терапії та уроків, які брала моя персоналія, годі було й чекати. Справжній Джозеф Северн справився би краще... був би справився краще. Пам'ятаю, як він робив ескізи мене, на смертній одрині.

Обличчя пан-Діани Філомель розпливлося в задоволеній усмішці. А пан-Гермунд Філомель тільки насупився.

Раптом пролунав крик:

— Ось вони!

Юрба забубоніла, ахнула та притихла. Світло фото-сфер та садових ліхтарів потьмяніло. Тисячі гостей звели очі до небес. Я стер малюнок і встроїв перо назад у кишеню Гермунда.

— Це армада, — прокоментував заслужений на вигляд і немолодий чоловік у чорному армійському однострої. Він підняв келих, показуючи щось своїй молодій супутниці. — Портал щойно відчинився. Першими летітимуть розвідники, за ними — факельні зорельоти ескорту.

Військового телепорту Збройних сил Гегемонії неможливо було роздивитися навіть із нашого оглядового майданчика. Та й у самому космосі, наскільки я тямив, це не більше, ніж прямокутна аберація зоряного поля. Але не помітити хвостів термоядерного вихлопу кораблів-розвідників я не міг: спершу вони скидалися на жменьку світляків або мерехтливе павутиння, а потім, ввімкнувши головні рушії, перекинулися на сліпучі комети, які пронеслися припланетною

транспортною областю системи Тау Кита. І ще один збірний «ах» прокотився натовпом, коли з телепорту роз'явилися факельники із хвостами, в сотні разів довшими від слідів попередників. Їхні пасмуги поширювали червоним золотом геть усе небо ЦТК — від zenіту й до обрїю.

Деся зїрвався поодинокий аплодисмент, і вже за кілька секунд усі поля та газони англїйського саду, прилеглого до Оленячого парку та Будинку уряду, стрясалися від бурхливих оплесків і завзятого гуку вишукано вбраних мільярдерів та урядовців, представників шляхетних родин із сотні світїв, котрі забули все на світї, крім ура-патріотизму та жадоби вїйни, що попрокидалися в них після пївторастолїтньої сплячки.

Я не аплодував. Знехтуваний околичними, я на самотї допив свїй тост, тепер уже не за панну Фїломель, а за невмирущу глупоту роду людського. Я ковтнув останні краплї шампанського. Воно було нїяким.

А вгорї в систему вже квантувалися значно важливіші кораблі. Із найлегшим доторком до інфосфери (чия поверхня аж нуртувала від сплесків інформації, поки не стала схожою радше на штормове море) я дізнався, що анфілада Вїйськово-космічних сил складалася із понад сотні кораблів першого рангу. Тут були матово-чорні ударники, які були схожі на запущені в політ списи, із притягнутими до корпусів пусковими шахтами; кораблі управління ЗК (прекрасні та незграбні, нїби метеори з чорного кристалу); схожі на цибулини есмінці — такі собі факельники-переростки, якими вони, по сутї, й були; сторожові кораблі охорони периметру — радше згустки енергїї, нїж матерїї, чїї поля-перепони, зараз налаштовані на максимум, немовбито велетенські люстра, віддзеркалювали Тау Кита і сотні вогняних хвостїв навколо; швидкі крейсери, що сновигали наче акули у повільніших табунцях риб;

забарні транспорти з тисячами десантників у трюмах нульової гравітації і десятки кораблів підтримки: фрегати, прудкі винищувачі, торпедоносці, ретранслятори «світло+» та самі стрибунки — масивні додекаедри із фантастичними наборами антен та зондів.

А навколо флоту, на безпечній відстані, визначеній диспетчерською службою, бігали сонячні яхти, кліпери та приватні планетольоти, ловлячи парусами світло Тау Кита й осяйний блиск армади.

Гості Будинку уряду аплодували та схвально галасували. Джентльмен у чорному із ЗСГ мовчки плакав. Сховані поруч камери та ширококутові передавачі транслювали цю мить по всій Мережі і — надсвітловими комунікаціями — на десятки планет, які до неї поки що не входили.

Я похитав головою і залишився сидіти.

— Пан-Северне? — наді мною стовбичила жінка-охоронець.

— Так.

— Директриса Гледстон прийме вас зараз, — кивнула вона в напрямку крила, де та працювала.

РОЗДІЛ 2

Певно, будь-яка історична доба, яку терзають розбрат і небезпека, породжує свого власного лідера, політичного велета, чия відсутність у ретроспективі здається неймовірною, оскільки на ній, на цій постаті, стоїть уся тогочасна писемна історія. Міна Гледстон була саме таким лідером нашої Завершальної ери, хоча тоді не знайшлося б нікого, хто міг би уявити, що єдиною особою, котра зможе донести її істинну історію, вписану у свою епоху, стану я.

Гледстон так часто порівнювали з класичною по- статтю Ейбрагама Лінкольна, що коли тієї ночі з па- радом армади мене нарешті провели до неї, я ледь не здивувався, коли зауважив відсутність чорного фракa та високого циліндра. Генеральна директриса Сенату та керівниця уряду, що перебував на службі в ста тридцяти мільярдів людей, носила сірий костюм із м'якої вовни — штани і блузу, прикрашену по швах і на манжетах тільки ледве помітною шнурівкою- кантом. Не думаю, що вона скидалася на Ейбрагама Лінкольна... або ж на Альварес-Темпа, другого за по- пулярністю героя минувшини, якого преса постійно величала її двійником. Мені вона здалася більше схожою на стару даму.

Міна Гледстон була висока та худа і зі своїм но- сом-курдюком мала радше орлиний профіль, аніж лінкольнівський. Гострі вилиці, широкий виразний рот з тонкими губами і сиве волосся, що грубо стриже- ним коротким вихором пнулося вгору і справді трохи скидалося на пір'я. Та, як на мене, найвиразніша риса Міни Гледстон — її очі: великі, карі та дуже сумні.

Аудієнція виявилася не приватною. Мене провели в довгу, неяскраво освітлену кімнату, всі стіни якої були завішані дерев'яними полицями із сотнями друкованих книжок. Довгаста голографічна рамка по- казувала вид на сад. Зустріч, яка тут відбувалася, пере- йшла до завершальної стадії, і її учасники — упереміж чоловіки та жінки — почали утворювати гурточки. Хто вже підвівся, а хто ще сидів в умовному півколі, у точці перегину якого розташовувався письмовий стіл Гледстон. На нього, стоячи попереду та схрестивши руки, невимушено спиралася сама Директриса. Коли я ввійшов, вона підвела погляд:

— Пан-Северне?

— Так.

— Дякую, що прийшли, — її голос я знав із тисячі дебатів у Речі Спільній — згрубілий од віку тембр і п'янкий, немов дорогий трунок, тон. Цей знаменитий акцент, у якому зливався в одне-єдине точний синтаксис і майже забута наспівність англійської мови періоду до Гіджри, яку зараз, мабуть, можна було почути лише в річкових дельтах її рідної планети Патофи. — Пані та панове, дозвольте мені відрекомендувати пан-Джозефа Северна.

Хтось мені у відповідь кивнув, вочевидь, не розуміючи, що я тут роблю. Гледстон утрималася від подальших інтродукцій, але я одразу черкнув по інфосфері, щоби розібратися, хто тут і що собою являє: троє міністрів нинішнього Кабінету, включно з міноборони, двоє начштаби Збройних сил, двоє асистентів Гледстон, четверо сенаторів, поміж яких виділявся впливовий сенатор Колчев, та проекція технокордівського дорадника, знаного як Альбедро.

— Ми запросили пан-Северна, щоб оцінити поточну ситуацію з мистецького погляду, — промовила Директриса Гледстон.

— *Мистецького* погляду? — аж крекнув генерал Морпурго. — З усією повагою, пані Директрисо, але що це в біса означає?

Гледстон усміхнулася. Замість відповідати, вона знову розвернулася до мене:

— Як вам парад нашої армади, пан-Северне?

— Красиво.

— *Красиво?* — здивувався генерал Морпурго. — Перед його очима постала наймогутніша концентрація вогневої потужності космічних сил в історії всієї галактики, а йому «*красиво*»? — він обернувся до іншого військового і похитав головою.

— А що ви думаєте про війну взагалі? — усмішка не покидала вуст Гледстон. — Як ви оцінюєте нашу

спробу порятувати Гіперіон від варварської навали Вигнанців?

— Вона дурна.

У кімнаті раптом запанувала абсолютна тиша. Голосування Речі Спільної в реальному часі свідчило про 98-процентну підтримку рішення Директриси Гледстон битися, а не здавати Вигнанцям колоніального світу Гіперіона. Її політичне майбутнє залежало від успішного розв'язання конфлікту, а чоловіки та жінки, зібрані в цьому приміщенні, були знаряддями, що визначали відповідну політику, забезпечували прийняття ухвали, яка санкціонувала вторгнення, та реалізовували його матеріально-технічну сторону. Мовчанка затягувалася.

— Чому дурна? — нарешті тихо спитала Гледстон.

— Гегемонія не воювала з-від часів свого заснування сімсот років тому, — змахнув я правою рукою. — Нерозумно випробовувати її на базову міцність у такий спосіб.

— Не воювала?! — обурився генерал Морпурго і стиснув коліна масивними ручиськами. — А що то в біса було по-вашому із повстанням Гленнон-Гайта?

— Повстання, — відказав я. — Заколот. Поліцейська акція.

Сенатор Колчев вишкірився на всі тридцять два зуби, але його усміх не говорив про радість. Він був лузійцем і скидався на суцільний клубок м'язів.

— Був залучений цілий флот, — промовив він, — півмільйона загиблих, дві дивізії Збройних сил понад рік не виходили з бойових дій. Звісно ж, синку, це була така собі поліцейська акція.

Я нічого не відповів.

Раптом прокашлявся Лі Гант, старший чоловік із виглядом сухотника, якого називали найближчим помічником Гледстон.

— Але думка пан-Северна досить цікава. То у чому ж, на ваш погляд, полягає різниця між цим... е-е... конфліктом і війнами Гленнон-Гайта?

— Гленнон-Гайт був колишнім офіцером ЗСГ, — почав я, свідомий того, що проговорюю банальності. — Вигнанці ж є невідомою величиною от уже кілька сторіч. Потуга повстанців не становила загадки, їхній потенціал піддавався легкій оцінці. Натомість Рої Вигнанців перебувають за кордонами Мережі від початку Гіджри. Гленнон-Гайт не покидав Протекторату, здійснюючи набіги на планети на відстані двомісячного часу-в-борг від Усемережжя. До Гіперіона ж *три роки* льоту від Парваті, найближчого плацдарму Мережі.

— Гадаєте, ми над цим не міркували? — спитав генерал Морпурго. — А як щодо битви за Брешію? Ми ж змагалися там із Вигнанцями. Це вже точно було не... повстання.

— Тихіше, будь ласка, — перебив його Лі Гант. — Продовжуйте, пан-Северне.

Я знизав плечима.

— Основна відмінність у тому, що цього разу ми маємо справу з Гіперіоном, — промовив я.

Сенатор Рішо, одна з присутніх жінок, кивнула, нібито цим я усе пояснив.

— Ви боїтеся Ктиря, — встряла вона. — Належите до Церкви Останньої Спокути?

— Ні. Я не послідовник культу Ктиря.

— То *чим* ви є? — різко озвався Морпурго.

— Митцем, — всміхнувся я.

Лі Гант також усміхнувся і повернувся до Гледстон:

— Я згоден, пані Директрисо, що такий тверезий погляд нам не завадить, — промовив він і махнув рукою в бік вікна та голографічної картинки із зайнятою аплодисментами юрбою, — і оскільки наш

митець порушив необхідні питання, нам доведеться їх ретельно розглянути і зважити.

Знову прочистив горло сенатор Колчев:

— Мені гидко про це питати, та позаяк це всі дружно ігнорують, то... у цього *джентльмена*... є взагалі допуск на зустрічі такого рівня?

Гледстон кивнула і подарувала присутнім легкий усміх, який так марно прагнули зловити й передати численні карикатуристи.

— На замовлення Міністерства мистецтв упродовж кількох наступних днів або тижнів пан-Северн виконає серію графічних ескізів, які в теорії, наскільки я розумію, матимуть певне історичне значення і можуть лягти в основу мого офіційного портрета. У будь-якому разі, пан-Северн має допуск золотого рівня, категорії Т, тож ми можемо вільно говорити в його присутності. А ще мені імпонує його безпристрасність. Проте його прихід, вірогідно, знаменує кінець нашої зустрічі. Завтра ми зустрічаємося вранці о восьмій нуль-нуль в Оперативному центрі, якраз перед квантуванням флоту в систему Гіперіона.

Товариство одразу розділилося. Виходячи, генерал Морпурго зиркнув на мене недобрим оком. Сенатор Колчев мимохідь зацікавлено мене розглядав. Дорадник Альбедро просто розчинився в дим. Крім мене з Гледстон, лишився тільки Лі Гант. Він зручно умоститися, закинувши ногу на бильце безцінного фотеля епохи до Гіджри, у якому сидів.

— Сідайте, — запропонував Лі Гант.

Я глянув на Директрису. Вона зайняла своє місце за громіздким письмовим столом і кивнула. Я обрав крісло з прямою спинкою, на якому раніше сидів генерал Морпурго.

— Ви справді вважаєте оборону Гіперіона дурницею? — запитала Гледстон.

— Так.

Гледстон склала обіперті на стільницю руки ніби в молитві й тепер замислено постукувала вказівними пальцями по нижній губі. Позад неї у вікні було видно, як і далі безгучно вирує свято на честь армади.

— Якщо у вас зберігається хоч якась надія на возз'єднання зі своїм... е-е... двійником, — проказала вона, — то хіба не у ваших інтересах реалізація кампанії за Гіперіон?

Я не відповів нічого. Краєвид у вікні перемкнувся на нічне небо, що ясніло від термоядерних хвостів.

— Ви принесли з собою інструменти для роботи? — спитала Гледстон.

Я дістав олівець і невеличкий етюдник, яких я нібито не мав із собою під час розмови з Діаною Філомель.

— Можете працювати, поки ми бесідуватимемо, — запропонувала Міна Гледстон.

Я заходився начорно креслити її розслаблену, майже недбалу позу, згодом перевівши увагу на риси обличчя. Її очі й надалі здавалися мені загадкою.

Краєм ока я бачив пильний погляд Лі Ганта, зосереджений на мені.

— Джозеф Северн, — проказав він, — цікавий вибір імені.

Поквапливими жирними рисками я намагався передати відчуття, які справляли високе чоло і вольовий ніс Гледстон.

— Ви в курсі, чому люди підозріло ставляться до кібридів? — спитав Гант.

— Так, — відгукнувся я. — Синдром чудовиська Франкенштайна. Страх будь-чого, що має людську подобу, але до кінця не є людиною. Наскільки я розумію, це реальна причина, чому були заборонені андроїди.

— Еге ж, — підтакнув Гант. — Але ж кібриди — справжні люди, правда?

— Генетично — так, — погодився я, підсвідомо міркуючи про матір, пригадуючи часи, коли вона хворіла, а я їй читав. Згадав і брата Тома. — Проте вони також і складник ТехноКорду, а отже, вписуються в означення «не до кінця люди».

— Ви частина Корду? — повністю розвернулася до мене Міна Гледстон.

Я почав новий ескіз.

— Не зовсім. Я можу вільно подорожувати до тих областей, куди мене пускають, але це більше схоже на звичайний доступ до інфосфери, ніж на реальні можливості особистостей із Корду.

У три чверті її обличчя здавалося цікавішим, зате погляд був потужнішим, коли вона дивилася вам прямо в очі. Я працював над мереживом зморшок, які розходилися з куточків її очей. Очевидно, Міна Гледстон ніколи не проходила терапії Поульсена.

— Якби від ТехноКорду можна було приховати секрети, — говорила Гледстон, — то допускати вас на засідання уряду стало би дурницею. А так... — вона опустила руки і випросталася. Я перегорнув аркуш. — А так, — правила далі вона, — у вас є потрібна мені інформація. Це правда, що ви можете читати думки свого двійника, першої поверненої персоналії?

— Ні, — як би вловити складну взаємодію складочок та м'язів у куточках її рота, подумалось мені.

Я зробив начерк, щоб передати цю гру, відтак перейшов до вольового підборіддя і тіней під нижньою губою.

Гант спохмурнів і обмінявся поглядом із Директрисою. Пан-Гледстон знову склала руки разом.

— Поясніть.

— Я сню, — відірвався я від рисунка, — і зміст моїх снів, здається, відповідає подіям, що відбуваються з особою, котра несе в собі імплант із попередньою персоналією Кітса.

— Жінка на ім'я Брон Ламія, — озвався Лі Гант.

— Так.

Гледстон кивнула.

— Отже, оригінальна персоналія, особистість Кітса, яку нібито вбили на Лузі, досі жива?

— Воно... вона... все ще при тямі, — поміркувавши, відповів я. — Ви ж бо знаєте, що субстрат первинної персоналії був вилучений із Корду, можливо, самим кібридом, та імплантований у біошунт із петлею Шрена, який має пан-Ламія.

— Так-так, — підтвердив Лі Гант. — Але факт є фактом, ви *контактуєте* з персоною Кітса, а через нього — і з прочанами до Ктиря.

Швидкі, похмурі штрихи утворювали безрадісне тло, що надавало ескізу Гледстон більшої глибини.

— Це навряд чи можна назвати «контактуванням». Я сню, бачу сни про Гіперіон, які підтвердилися в реальному часі через одержані вами повідомлення каналом «світлом-плюс». Я не можу зв'язатися ні з пасивною персоналією Кітса, ні з її хазяйкою, ані з рештою пілігримів.

Директриса Гледстон кліпнула очима:

— Звідки ви знаєте про передачі каналом «світло-плюс»?

— Консул розповів іншим подорожувальникам про здатність комлогу під'єднуватися до передавача на кораблі. Розповів іще до спуску в долину.

Інтонації й голос Гледстон загартувалися ще в період її адвокатської діяльності, перед тим, як вона зайнялася політикою.

— І як усі інші зреагували на одкровення Консула?

— Вони знали, що один із них — шпигун, — я запхав олівець у кишеню. — Ви самі повідомили кожного з них.

— Якщо ви з ними підтримуєте контакт, — Гледстон перезирнула з асистентом, але вираз Гантового обличчя нічого не промовляв, — то мусили би знати, що вони не отримували жодного повідомлення з часу, як покинули Твердиню Хроноса на шляху до Гробниць часу.

— Минулої ночі сон перервався саме на підході до долини, — похитав я головою.

Міна Гледстон підвелася, зробила кілька кроків до вікна, піднесла руку — і зображення на ньому згасло.

— Отже, ви не знаєте, чи всі вони досі живі?

— Ні.

— Ну, а який був їхній статус, коли ви минулого разу... бачили сон?

Гант немов прикипів до мене поглядом. Міна Гледстон не зводила очей із темного екрана, повернувшись до нас обох спиною.

— Усі пілігрими були живі, — відповів я. — За винятком хіба що Гета Мастіна, Істинного Голосу Дерева.

— Помер?

— Зник із буєра під час подорожі Трав'яним морем дві ночі тому, за кілька годин після того, як розвідники Вигнанців знищили корабель-дерево «Іггдрасіль». Але незадовго перед тим, як прочани спустилися з Твердині Хроноса, вони бачили постать у плащі, яка йшла пустелею до Гробниць.

— Гета Мастіна? — спитала Міна Гледстон.

— Так їм здалося, — підняв я руку. — Але вони не були цілком певні.

— Розкажіть про інших, — промовила Директриса.

Я перевів подих. Зі снів я знав, що Міна Гледстон була особисто знайома щонайменше з двома особами

з останньої проці до Ктиря. Батько Брон Ламії служив разом із Гледстон сенатором, а Консул Гегемонії виступав її персональним представником на таємних перемовинах із Вигнанцями.

— Отець Гойт страждає від сильного болю. Він розповів історію про хрестоформи. Консул також дізнався, що Гойт носить одну... взагалі-то дві хрестоформи — отця Дюре і свою власну.

Гледстон кивнула.

— То він досі має паразита воскресіння?

— Так.

— Він його бентежить сильніше з наближенням до лігва Ктиря?

— Гадаю, так.

— Розкажіть далі.

— Поет, Силен, переважно зловживав алкоголем. Він переконаний, що його незавершена поема про рокує та визначає хід подій.

— На Гіперіоні? — так і не розвертаючись, уточнила Гледстон.

— Повсюди.

— Силен божевільний? — поглянувши на свою начальницю, а потім перевівши погляд на мене, спитав Гант.

Я зиркнув на нього у відповідь, але нічого не сказав. Я просто сам не знав.

— Далі.

— Полковник Кассад одержимий тим, аби відшукати жінку на ім'я Монета та вбити Ктиря. І він здогадується, що це може бути одна й та сама особистість.

— Він озброєний? — голос Гледстон ледве чувся.

— Так.

— Далі.

— Сол Вайнтрауб, учений зі Світу Барнарда, сподівається зайти до гробниці під назвою Сфінкс, щойно...

— Перепрошую, — перебила Директриса, — донька ще з ним?

— Так.

— І скільки це зараз Рахілі?

— Здається, п'ять днів, — я заплющив очі, намагаючись пригадати всі деталі минулого сну. — Так, п'ять днів.

— Вона досі росте у зворотному напрямку?

— Так.

— Далі, пан-Северне, розкажіть, будь ласка, про Брон Ламію та Консула.

— Пан-Ламія виконує побажання свого колишнього роботодавця... і коханця, — розповідав я. — Персоналії Кітса здалося вкрай важливим постати перед Ктирем. Пан-Ламія збирається це зробити замість нього.

— Пан-Северне, — почав Лі Гант, — ви говорите про «персоналію Кітса», так ніби вам вона байдужа або не має до вас ніякого відношення...

— Будь ласка, Лі, давай про це пізніше, — озвалася Міна Гледстон і розвернулася до мене. — Мене цікавить Консул. До нього дійшла черга? Він пояснив свою причину, через яку вибрався на прощу?

— Так, — підтвердив я.

Гледстон і Гант чекали.

— Консул розповів їм про бабусю. Жінку на ім'я Сірі, яка півтора століття тому розпочала повстання на Мауї-Заповітній. Розказав про загибель сім'ї під час битви за Брешію та викрив секрет своєї зустрічі з Вигнанцями.

— Це все? — її карі очі напружено дивилися на мене.

— Ні. Консул їм повідомив, що саме він запустив пристрій Вигнанців, який прискорив відкриття Гробниць часу.

Гант аж випростався у своєму фотелі, забравши ногу з бильця. Я помітив, як Гледстон перехопило подих.

— Це все?

— Так.

— Ну, і як інші зреагували на відкриття його... зради? — спитала вона.

Я замовк і спробував відтворити свої сни у звичнішій лінійній послідовності, а не в тому порядку, в якому мені їх пропонувала пам'ять.

— Дехто й справді лютився. Але на даний момент ніхто не відчуває надмірних обов'язків перед Гегемонією. Вони вирішили йти далі. Мені здається, кожен прочанин здогадується, що каральним органом тепер є не уряд людей, а сам Ктир.

Гант грюкнув кулаком по бильцю.

— Якби тут був Консул, — викрикнув він, — то швидко переконався би в протилежному.

— Тихіше, Лі, — Гледстон повернулася до столу і торкнулася паперів, розкладених на ньому. Довкіл нетерпляче мерехтіли вогники всіх каналів зв'язку. Мимохіть я чудувався, що в таку важливу пору вона приділила спілкуванню зі мною стільки часу. — Дякую, пан-Северне. Я хочу, щоби ви залишилися разом із нами на наступні кілька днів. Вас проведуть до апартаментів у житловому крилі Будинку уряду.

Я підвівся.

— Мені треба повернутися на Есперанс по речі.

— У цьому немає необхідності, — проказала Гледстон. — Їх перевезли сюди ще до того, як ви вийшли на перон мультипорту. Лі вас проведе.

Я кивнув і рушив за рославим чоловіком до дверей.

— О... пан-Северне! — гукнула мене Міна Гледстон.

— Так?

— Я оцінила вашу безпристрасність сьогодні, — всміхнулася Директриса. — Але від цього моменту й надалі вважатимемо, що ви просто придворний митець, який не мислить, і не бачить, і не говорить. Зрозуміло?

— Зрозуміло, пані Директрисо, — відказав я.

Ґледстон кивнула, переводячи увагу на блимання вогників телефону.

— Дуже добре. Будь ласка, візьміть із собою ваш етюдник на засідання в Оперативному центрі о восьмих нуль-нуль.

У приймальні мене перестрів охоронець і почав уже вести в напрямку лабіринту з коридорів та КПП, як раптом Гант гукнув його, перетнув велику залу і, розганяючи луну своїми кроками по плитці, наздогнав нас. Він торкнув мене за руку:

— Не помиліться, — промовив він. — Ми знаємо... Вона знає... хто ви є, чим ви є і кого ви представляєте.

Я зустрів його погляд і спокійно вивільнив руку.

— От і добре, бо в цю мить я геть не впевнений, що *насправді* щось знаю.

РОЗДІЛ 3

Шестеро дорослих і немовля на фоні ворожого краєвиду. Їх накриває темрява, у якій вогнище видається просто жалюгідною цятиною. Позаду та над ними схили, що спускаються у долину, утворюють стіни, а якщо приглянутися, можна розрізнити обриси оповитих чорнотою Гробниць. Вони сповзаються, ніби привиди гігантських допотопних ящерів.

Брон Ламія втомлена і роздратована, усе її тіло ние. Вереск дитини Сола Вайнтрауба діє їй на нерви. Вона розуміє, що всі інші також виснажені, бо три ночі поспіль вони спали всього по кілька годин, а день, що добігає кінця, був сповнений напруги та жахів, які й досі їх переслідували. Вона вкинула у багаття останнє поліно.

— Більше немає, — бурчить Мартін Силен.

Вогонь знизу підсвічує сатироподібні риси поета.

— Я в курсі, — промовляє Брон, надто знесилена, аби сердитися чи взагалі спромогтися хоч на якісь емоції.

Вони знайшли запас дров, залишений прочанами минулих років. Розкинули свої три невеличкі намети там, де традиційно зупинялися останньої ночі пілігрими перед зустріччю із Ктирем, недалеко від Сфінкса — однієї із Гробниць часу. Чорна тінь від виступу, схожого на крило, частково закрила небо.

— Коли перегорить, дістанемо ліхтар, — каже Консул.

Дипломат здається ще зморенішим, ніж решта. Червоні плями світла витанцьовують на його сумному обличчі. Для цього знаменного дня він одягнувся офіційно, але тепер його мантія і трикутний капелюх такі ж пошарпані й жалюгідні, як і сам Консул.

Полковник Кассад вертається до багаття й піднімає щиток нічного бачення. Він у повному бойовому обладунку і з активованою полімеризованою бронею-хамелеоном, тож у повітрі видніється лише його обличчя, десь так зо два метри над землею.

— Нічого, — каже він. — Жодного поруху. Жодного теплового сліду. Жодного звуку, окрім вітру, — Кассад обіпер армійську багатоцільову штурмову гвинтівку на скелю й сів поруч з іншими. Він вимкнув захист, і ударостійкий панцир враз зробився матово-чорним, хоча й роздивитися його стало не набагато простіше, ніж раніше.

— Як гадаєте, Ктир сьогодні з'явиться? — запитує отець Гойт.

Священик загорнувся у чорний плащ і від того — так само, як і полковник Кассад — зливається із ніччю. Худий чоловік говорить напружено. Кассад нахиляється і штрикає у багаття кийком.

— Це неможливо вгадати. Я про всяк випадок повартую.

Раптом усі шестеро підвели голови й побачили, як укрите зорями небо корчиться у розмаїтті кольорів, а червоні й оранжеві квіти, що беззвучно розпускаються вгорі, пожирають сузір'я.

— Останні кілька годин цього не було, — говорить Сол, погойдуючи немовля.

Рахіль уже не плаче, а лише намагається вхопити батька за куцу бороду. Вайнтрауб цілує її дрібну долоньку.

— Знову випробовують захист Гегемонії, — коментує Кассад. Там, де він зачіпає головошку, злітає сніп іскор. Жаринки здіймаються в повітря, ніби хочуть возз'єднатися із яскравішими спалахами.

— Хто переміг? — питає Ламія, маючи на увазі німу космічну битву, що весь вечір і більшу частину дня шматувала небосхил.

— Кому яка в сраку різниця? — відрізає Мартін Силен. Він нишпорить по кишенях шуби, наче сподівається знайти там пляшку. Звісно, її там не знаходить. — Кому яка в сраку різниця? — бухтить він знову.

— Мені є різниця, — втомлено озивається Консул. — Якщо Вигнанці прорвуться, то можуть знищити Гіперіон іще до того, як ми знайдемо Ктиря.

Силен саркастично гичоче:

— О, то це ж буде жахливо, правда? Померти ще до того, як зустрінемо смерть? Нас уб'ють не за розкладом? Піти швидко й безболісно, а не корчитися вічність на шипах Ктиря? Ой, і правда, це страшна думка!